Nr. 67. Sibiiu, Marți 14/26 Iunie 1883. *Anul XXXI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **strălnătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Programa

festivității din Reșinari la 16/28 Iunie a. c. în memoria repausatului archiepiscop și metropolit **Andreiu** *baron de* **Șaguna.**

1. La 8 oare dimineața celebrarea sfintei liturghii.

2. La 10 oare dimineața celebrarea parastasului.

Ambe în biserica cea mare din Reșinari, sub pontificarea Escel. Sale Preasânțitului P. archiepp. și metropolit *Miron Romanul.*

Cântările liturgice le va esecuta chorul bisericei din Sibiiu — cetate.

Cântările parastasului le va esecuta reuniunea română de cântări din Sibiiu.

3. În decursul parastasului urmează tot în aceeași biserică cuvêntarea în memoria marelui defunct, rostită de Prea Cuviosia Sa P. archimandrit și vicariu archiepiscopesc *Nicolae Popea,* ca ales din partea venerabilului consistoriu archidiecesan din Sibiiu.

4. După cuvêntare urmează eșirea la mormênt, unde se termină parastasul.

Cântările se vor esecuta de elevii seminariului andreian.

5. La 12 oare din ḑi comitetul parochial din Reșinari, în fața unui comisar consistorial, distribue în edificiul scoalei din Reșinari pomana destinată de venerabilul consistoriu archidiecesan pentru sĕracii din comuna Reșinari.

6. La 1 oară d. a. masă comună în sala cea mare a scoalei din Reșinari.

Pentru susținerea ordinei în decursul festivității se dispun următoarele:

P. T. participanții sĕ binevoiască a se presenta în biserică încă înainte de începerea liturghiei sau după terminarea liturghiei și înainte de începerea parastasului. Corporațiunile și deputațiunile sûnt poftite a întra în biserică în mod corporativ, unde vor ocupa locurile avisate de un domn membru delegat al comitetului arangiator și anume în ordinea următoare:

În hora dreaptă a bisericei (unde se află scaunul archieresc): consistoriul archidiecesan împreună cu corpul profesoral al seminariului andreian; deputațiunile și representanții corporațiunilor lumesci; representanța comunei bisericesci Reșinari;

În hora stângă: deputațiunile și representanții corporațiunilor bisericesci; representanții comunei politice Reșinari.

Șirul participanților se va termina cu elevii seminariului andreian și elevii scoalelor din Reșinari atât de o parte, cât și de ceealaltă.

Pentru public remâne spațiul până la horele bisericei astfel, că în dreapta se postează bărbații, în stânga femeile.

Galeria (corul) este închisă pentru public.

Eșirea la mormênt se face în următoarea ordine:

Cortegiul se deschide cu elevii scoalelor din Reșinari, cărora le urmează elevii seminariului andreian, apoi preoțimea în funcțiune, urmată de consistoriul archidiecesan, corpul profesoral al seminariului archidiecesan, deputațiunile și representanții corporațiunilor bisericesci, deputațiunile și representanții corporațiunilor lumesci, representanțele comunei bisericesci și politice din Reșinari.

Observare. Intrarea în sală, unde se dă masa comună, este permisă numai acelora, cari vor produce bilet de întrare.

Comitetul.

Atențiune!

Timpul reclamărilor electorale au sosit! Atragem atențiunea celor ce se cuvine, sĕ fie cu băgare de seamă, ca nici un îndreptățit de a fi alegĕtor, sĕ nu remână neîntrodus în listele electorale.

Risum teneatis.

Aici o probă de vitejie a lui „P. Ll.“ când are sĕ'și verse focul asupra României:

„România armează. Această scire se răspândesce în lumea largă, și la auḑul ei chiar și inima cea mai îndrăsneață se cutremură până în temeliile ei, și pe buzele fie-cărui se furișează numele **„Griviță“**. Da, așa este, România armează. Armările ei însĕ nu sûnt adresate în prima linie Europei, ci Austro-Ungariei. După cum sûntem informați România a votat 15 milioane pentru facerea de fortăreațe, spre a și apĕra granițele despre Transilvania, și aceasta e de ajuns spre a scì, în ce direcțiune manevrează politicii din Bucuresci. Lumea credea, că afacerile interne ajung spre a ocupa pe marii nepoți ai lui Traian, și că ei nu vor căuta complicațiuni în afară; se vede însĕ, că actualii domni dela putere din România nu voiesc sĕ rĕmână în deretul politicilor rătăciți, cari cred că prin complicațiuni esterne 'și vor salva cu totul ruinata stare internă. Și în adevĕr vecinii nostri în desvoltare au ajuns la punctul acela, încât continuarea domnirei în direcția de până acum este cu totul imposibilă. Am ajuns acolo, că în stat așa numit constituțional alegerile se fac sub influența baionetelor. Am ajuns acolo, că fratele actualului ministru president și vechiul sĕu aliat politic sĕ strige amărît până în suflet: *„Trebue sĕ ne despreţuiască lumea!“* am ajuns acolo, că toată inteligența din țeară sĕ întoarcă cu dispreț guvernului dosul și sĕ fie silită a-și lua refugiul la lovituri politice de stat. Ne vom mira așa dară, dacă în asemenea împregiurări actualul guvern, asupra căruia este îndreptată ura și disprețul țerei sale proprie, voesce sĕ se rehabililiteze în ochii opiniunei publice prin armări nebunatece, cari ruinează țeara?

„La aceste motive se reduce în prima linie și nerumegata, seaca politică a României în cestiunea dunăreană. Cabinetul era de credință, că pentru marile fapte în această afacere, țeara i va erta celelalte greșeli. Acesta a fost și motivul oposițiunei României față cu conclusele conferenței din Londra, căci se credea, că prin aceasta va desarma oposiția din țeară. Urmarea cea adevĕrată însĕ este, că oposiția nu a cedat nimica și împinge pe guvern tot mai de parte ca sĕ l sugrume în propriul sĕu rociu. Spre a servì meschinelor interese de partidă politică, — o politică plină de corupțiuni scandaloase, ca și cari rar întêlnim chiar și în orient — spre a servì acestor interese a întreprins guvernul această campanie și acuma nu se mai poate retrage, căci se teme că oposiția i va strînge lațul la gât, cu toate că ar voì sĕ se retragă. Nici nu este așa de lipsă desminţirea faimei despre ceruta intervenţiune a principelui Bismarck de cătră guvernul român în cearta pentru Dunăre. Guvernul României scie prea bine, că un asemenea apel se respingea cu dispreț, (hätte nur die beissendste Zurückweisung erfahren können) căci în urma urmelor nu domnul Bismarck este omul, care ușor se pune în serviţiul intereselor de partidă ale domnului Ioan Brăteanu. Un motiv mai inalt, mai moral, n'are acțiunea României în această afacere. Toată acțiunea României se reduce la jocuri de păpușe, prin cari seduce pre alegĕtori și pentru asemenea scopuri apelează la Europa.

„Politicii din Bucuresci, cari mai țin câte ceva în minte, de bună seamă nu-și vor fi uitat de unele momente ale congresului din Berlin, cari aproape erau sĕ fie fatale pentru România. *Era adecă vorba atunci nu numai de Basarabia, ci de întreaga Românią, și monarchia noastră trebuia sĕ întindă mâna numai spre a și anecsa întreaga Românie, dimpreună cu eroii dela Griviţa. Așa de slab sta România atunci, și de atunci încoace starea ei nu s'a îmbunătățit întru nimica. În momentul, în care se va constata, că binevoitoriul calcul din Berlin, care a salvat viața statului*

FOIȚA.

Odă la statua lui Stefan cel Mare.

Tu ești! tu Stefan! tu străbune!
De patru seculi adormit,
De patru seculi, o! minune!
În veci de noi nedespărțit.
Tu ești, pe zmeul tĕu călare,
Cum te-am visat, cum te-am dorit.
Ah! eată-te!. lumea tresare...
Erou, Domn, oaspe îndeit!

Când ni se duce gândul la timpurile-acele,
De traiu fără odihnă, țesut cu ḑile rele,
În care plugul morții trăgea pe-al țĕrii sin
Lungi brazde roditoare de mult amar și chin,
În patru orisonuri cuprinși cu nori de sânge,
Zărim cerescu-ți paloș, ce dușmanii înfrânge,
Și te vedem pe tine, învingĕtor viteaz,
De pază treaz la soare și în noapte încă treaz!

Mulți seculi lăncezit-am sub a peirii ceață,
Dar te am avut pe tine, fecund isvor de viață,
Simbol al bărbăției în neamul tĕu ascuns,
Ș'a fost destul!.. în ceriuri un soare-i de ajuns!
Zadarnic sboară norii și fulgerii detună
Pe fruntea majestoasă a munților Carpați;
În zarea limpezită după ori care furtună
Ca tine după seculi, ei par mai înălțați.

O! de-ți era statura ca inima de mare,
Ai fi întins o umbră din munți și până'n Mare;
Tu ce-ai putut cu brațul în veci neobosit,
Sĕ aperi Occidentul de cruntul Resărit,
Tu ce prin curcubeul de fapte colosale
Legat-ai revĕrsatul cu-apusul vieței tale,
Tu aclamat în Roma cu glas triumfător:
Mare al Creștinătății Erou nemuritor!

O! Ștefane, Românul crește,
Vĕḑêndu-te aḑi lângă el.
Aḑi Țeara mândră te primesce
Purtând coroana-i de oțĕl.
Tu ce viteaz ai apĕrat-o,
Privește-o!. demnăi sĕ o privești.
Independentă ai lăsat-o,
Independentă o găsesci!

1883. *V. Alecsandri.*

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare).

„El m'a primit cu bunăvoință și mi-a oferit a merge cu dênsul în Anglia, spre a-i ajuta la esperimentele sale. Eram pe acì sĕ primesc; dară, visul meu mĕ îmbulḑea spre mineralogie, botanică și zoologie, chiar așa, ca spre studiul moravurilor și spre studiul societății. Anglia mi se părea prea esplorată, pentru a'mi oferì un câmp de observațiuni nouĕ. Și apoi, Comus era p'atunci ocupat cu un studiu special, la care nu credeam a-i fi folositor. El mergea la Londra spre a confecționa sub ochii sĕi instrumente, de a putè ajunge în Francia în mod indestulitor. Cugetul a petrece un an sau doi în Londra nu mĕ atrăgea. Eu eram sătul de orașe mari. Eu doream libertatea, locomoțiunea, și mai înainte de toate inițiativa. Cu toate că nu mĕ puteam plânge de aceia, cari m'au ocupat până atunci, totuși mĕ simțeam așa puțin făcut, pentru dependență, încât mĕ făcusem în adevĕr bolnav.

„ Comus mĕ puse în raport cu mai multe persoane vestite, cu dd. de Lacépède, Buffon, Daubenton Bernard de Jussieu. Eu m'am interesat foarte mult de progresele rapide și strălucite a grădinei de plante și a cabinetului zoologic, dirigeate și înavuțite în fie-care ḑi de acești nobili sapienți. Eu vedeam la tot momentul sosind acolo daruri minunate dela particulari avuți, și cuceririle prețioase a le călĕtorilor. M'a cuprins o ambițiune iresistibilă, de a mărì numĕrul acestor servitori ai științei, a acestor adepți devoți, care se mulțămiră, a fi binefăcĕtorii omenimei, fără a pretinde glorie sau profit. Eu vedeam bine, că marele bărbat cu manșetele, dl

român, a fost greşit, în acel moment greşala făcută în Berlin se poate repara. Şi este simplă înşelătorie, prin care se storc cei din urmă bani ai poporului român, când i se pune în vedere, că în casul unui rĕsboiu între monarchia noastră şi Rusia, România va fi arbitriul, şi prin aceasta jertfele de acum i se vor rĕsplătì însutit. Dacă se va întêmpla vre-odată eventualitatea, la care indigitează România cu atâta impertinenţă naivă, atunci ea nu va aduce cu sine retrocesiunea Bassarabiei, nici anecsiunea Bucovinei şi *„a fraţilor din Transilvania“*, ci în câte-va oare se va decide soartea întregului stat român. Numai o cale esistă, ca noul regat sĕ-şi asigure esistenţa, şi aceasta este, dacă lipindu-se de puterile conservative din Europa, i va succede sĕ ne întărească în credinţă, că el în adevĕr corespunde misiunei, pentru care este pus. Până acuma la toată ocasiunea a documentat tocmai contrariul, şi în momentul de faţă (zu dieser Stunde) nu este un singur ministeriu în Europa, care spre a salva esistenţa României, — şi-ar lua osteneală, sĕ scrie cel puţin o notă diplomatică. Avisată mai mult, ca ori care altă ţeară la spriginul continentului (Europei) faţă cu ea, şi dintre neiniţiaţii din Bucuresci, puţin 'şi vor închipuì, cât de mare este abisul, la care e dusă ţeara prin necreduta brutalitate şi tândăloasa politică a guvernului actual.

„Poate ridica România cât de multe statue diferiţilor şi de tot problematicilor eroi naţionali; poate trimite negenată salutările de iubire în Transilvania; poate intreţinè agitaţiunile pe teritoriul nostru -- agitaţiuni pe cari noi bine le cunoascem: aceste nu vor schimba întru nimica situaţiunea internă şi esternă a ţĕrei. În zadar se încearcă a întări ţeara în credinţa, că politica internă a guvernului actual trebue tolerată, căci ea este basa tuturor întreprinderilor în afară; în zadar. Resultatul ultimelor alegeri arată din destul, că Românii nu sûnt atât de tocaţi, că cu asemenea bazaconii se fie duşi de nas. Dacă va mai ţinè mult guvernul actual, aceasta va fi numai spre pabuba României. Domnul Brătianu va fi sciind bine spre ce scop face întăriturile. Aceste înarmări pot fi în locul prim spre folosul contrarilor României şi nu spre binele ei“.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Iunie

Austro-Ungaria în străinătate o păţesce rĕu cu „patrioţii.“ La o esposiţiune igienică în Berlin Austro-Ungaria şi-a avut despărţĕmêntul sĕu. Sosind la Berlin şi representanţii guvernului unguresc, s'a născut ceartă pentru flamuri. Era deasupra despărtementului austro-unguresc arborată flamura monarchiei austro-unguresci, ungurii însĕ pretinseră, ca cislaitania sĕ'şi arboreze flamura sa şi Translaitania (Ungaria) pe a sa. Austriacii au protestat şi au pretins, că, faţă cu străinătatea, monarchia sĕ se presenteze ca unitate. Ungurilor însĕ le a succes a influenţa asupra jurilor (străini), a decide, ca Austro-Ungaria sĕ se presenteze ca douĕ staturi deosebite, punêndu-se chiar şi numirile acestor douĕ state separate în loc de „Austro-Ungaria“. La un alt punct al edificiului esposiţiunei, ungurii au arborat tricolorul unguresc.

Diarele din capitalele monarchiei pretind ca la ocasiunea banchetului festivităţii desvălirei monumentului din Iaşi, senatorul Petru Grădişteanu, într'un toast, ar fi dis: „.... din coroana Maj. Tale mai lipsesc trei mărgăritare, Banatul, Bucovina şi Transilvania, sper că nu pentru totdeauna....“ Diarele adaug, că regele Carol, după ce s'a terminat toastul, s'ar fi sculat, ar fi strîns mâna senatorului şi ar fi părăsit sala. Împregiurarea aceasta, care diarele dic că o împrumută din, „Independance roumaine“ *) a dat, cu deosebire foilor din Viena, prilegiu la articoli aspri contra României. Oficiosul din Viena „Fremden-Blatt“, la loc de frunte dice, între altele: „Nu credem ochilor cetind astfel de lucruri. Între toate aiurările iredentiste, cele mai comice sûnt a le regatului nou născut, a le României. Şi dacă se delectează cineva în tăcere cu astfel de idei, dovedesce, că sufere de o grandomanie procletă. Dar este — căutăm în zadar după un termin mai domol — deadreptul o neruşinare a esprima astfel de lucruri într'un astfel de loc şi într'o astfel de adunare, tot atâta, dacă dl senator au amintit cu numele margăritarele, cari încă lipsesc din coroana Maj. Sale, sau dacă „Independance Roumaine“ a fost aşa de bună şi a pus punctul pe **i** fără a fi de lipsă. „Regele — a adaus foaia — a strins mâna oratorului şi a părăsit sala“. Asupra celor din urmă nu perdem nici un cuvênt; lucrul ni se pare de necredut.“

„Le Nord“ primesce următoarea corespondenţă din Viena cu data de 12 Iuniu:

Din toate puterile europene, Austro-Ungaria este de sigur aceea, care trebue sĕ fie mai mult mulţămită de dechiarările cuprinse în rescriptul adresat de împĕratul Alesandru dlui de Giers. Această respingere solemnă a ori-cărei politice de cucerire este pentru monarchia Habsburgilor o garanţie de siguranţă cel puţin tot atât de preţioasă, ca şi întreita alianţă. Numai nu trebue a se uita, ca, pentru a fi eficace această garanţie, trebue sĕ fie şi reciprocă. Este supărător, că câţi-va bărbaţi politici din Viena şi Pesta n'au înţeles caracterul condiţionat al abţinerii Rusiei şi au căutat momentul, în care Alecsandru III învită pe poporul sĕu la reculegere, pentru a afirma cu mai mult sgomot ca nici odată misiunea civilisătoare a Austro-Ungariei în Peninsula Balcanilor. Ori cât de însemnate ar fi serviţiile făcute de dl de Kallay, este greu a recunoasce meritul de a fi contribuit sĕ afirme bunele raporturi între Rusia şi Austria. Dacă discursul, pe care l'a pronunţat acum în urmă la Buda-Pesta, ar trebuì sĕ fie considerat ca o programă guvernamentală, cestiunea orientului n'ar întârdia a turbura liniscea continentului în lipsa dechiarărilor pacifice ale împĕratului Alesandru. Nu, pentru că dl de Kallay a fost violente şi agresiv după modul ruso-fobilor presei maghiare; dar tesa, ce desvoaltă în discursul sĕu respiră un esclusivism şi o deşertăciune maghiară — îndoit nescusabilă la un om de origine serbă **) — cari trebue sĕ producă în Rusia şi prin poporaţiunile slave în general o impresiune dintre cele mai defavorabile.

Este o amplificare a teoriei comitelui Andrássy. După ministrul de finance, regatul Sântului Stefan este nu numai mijlocitorul natural între Orient şi Occident, dar şi, pentru a dice astfel, regulatorul mişcării politice şi civilisatorul acestor regiuni. Trebue a spera că opiniunea publică în Ungaria nu se va lăsa sĕ fie înşelată de aforismele strălucite ale dlui de Kallay, căci nu s'ar putè ascunde, că sûnt numeroşi competitori pentru rolul, ce ministrul de finance atribue regatului Sântului Stefan.

Aci nu este decât un incident, dar asemeni incidente arată direcţiunea vêntului în oare cari regiuni. D. de Kallay nu este cel dintâiu venit, şi probabil că nu din întêmplare a emis opiniunile, ce vĕ semnalează despre scopul ce politica austro-ungară trebuea sĕ urmărească în Orient. Se caută în adevĕr a se familiarisa Ungurii cu ideea unei interveniri mai mult sau mai puţin apropiată în cestiunile balcanice. În el însuşi, acest amestec n'are sĕ fie un pericul pentru pace, dar pentru a fi neofensiv, ar trebuì sĕ fie inspirat de motive deosebite de acelea cari, după rusofobii maghiari, trebuie sĕ otărască acţiunea Austro-Ungariei pe tĕrêmul oriental. Slavii austriaci şi aliaţii lor clericali şi aristrocatici admit şi ei că este cu putinţă o intervenire în peninsula Balcanilor, dacă afacerile s'ar complica în Albania sau în altă parte; ar voì numai sĕ meargă în unire cu Rusia, pe când în ochii Maghiarilor şi Polonilor, intervenirea n'ar fi decât preludiul unui resboiu în contra Rusiei.

*) Nu primim nici unul din diarele franceze, ce apar în Bucuresci. Causa nu o scim. Se vede că n'au obiceiul sĕ schimbe cu foi romînesci. Red.

**) Numele *Caloiu* e foarte respândit între români. Red.

Projectul de lege pentru scoalele medii.

(Urmare.)

§. 7. Confesiunile decid însĕşi limba de propunere a institutelor medii susţinute de ele şi încât aceasta n'ar fi cea maghiară, sûnt obligate afară de limba de propunere şi literatura ei sĕ se îngrigească şi de propunerea limbei maghiare şi a istoriei literaturei ei, ca obiect ordinar şi încă atâtea oare, câte vor face posibilă deplina ei însuşire. Spre controlarea acesteia ele sûnt obligate a arĕta în mod preventiv ministrului de culte şi instrucţiune planul de învĕţămênt privitoriu la limba şi istoria literaturei limbei maghiare şi împărţirea oarelor.

Modificarea Escel. Sale **Miron Romanul:**

Confesiunile decid ele însĕşi limba de propunere a institutelor medii susţinute de dînsele şi încât aceasta n'ar fi cea maghiară sûnt obligate afară de limba de propunere şi literatura ei sĕ se îngrigească de propunerea limbei maghiare şi a istoriei literaturei ei, ca obiect ordinariu în atâtea oare, câte vor face posibilă deplina ei însuşire.

În clasa a 7 şi a 8 din institutele medii cu limba de propunere nemaghiară limba maghiară şi istoria literaturei ei se propune în limba maghiară şi din acest obiect şi esamenul de maturitate e a se face în această limbă.

Modificarea Esc. Sale **Miron Romanul:**

La institutele medii cu limba de propunere nemaghiară cel puţin în clasa a 7 şi a 8, limba maghiară şi istoria literaturei şi — după natura obiectului — **se propune şi în** *limba maghiară, şi la facerea esamenului de maturitate din acest obiect una dintre limbele indispensabile este cea maghiară.*

Faţă cu esamenele de maturitate disposiţiile acestui §. întră în valoare la esamenele de cualificaţiune din anul 1885.

În scoalele medii, cari stau sub imediata conducere şi disposiţie a ministrului de culte şi instrucţiune publică, asemenea cele susţinute de jurisdicţiuni, comune, corporaţiuni şi singuratici, scopul ce este a se ajunge prin obiectele ordinare, eventual şi estraordinare, precum şi planul de învĕţămênt îl statoresce ministrul de culte şi instrucţiune publică, care cu privire la acomodarea planului de învĕţămênt după împregiurări şi eventualele modificări le va face, după ce va asculta şi corporaţiunile profesorilor respectivi.

Modificarea Esc. Sale **Miron Romanul:** *În scoalele medii, cari stau sub conducerea şi disposiţia ministrului de culte şi instrucţiune publică, ca autoritate supremă, asemenea cele susţinute de jurisdicţiuni, comune, corporaţiuni şi singuratici, scopul ce este a se ajunge prin obiectele ordinare eventual şi estraordinare, precum şi planul de învĕţămênt cu privire la §§.-fii 17 şi 18 ai articlului de lege XLIV din 1868 îl statoresce ministrul de culte şi instrucţiune publică.*

La institutele susţinute de confesiuni scopul final, ce este a se ajunge prin obiectele de învĕţămênt sub tot cursul, mĕsura cunoscinţelor, cari sûnt a se preda, sistemul învĕţămêntului, planul de învĕţămênt şi manualele de scoală le statoresce respectiva autoritate confesională şi despre aceasta din cas în cas raportează ministrului de culte şi instrucţiune publică; mĕsura statorită însĕ poate fi mai mică, ca cea statorită pentru institutele de sub conducerea şi imediata disposiţiune a ministrului de culte şi instrucţiune publică, căci această mĕsură pentru respectivele institute statoresce numai minimul.

Jurisdicţiunile, comunele, corporaţiunile şi singuraticii în institutele publice susţinute de ele pot folosì numai manualele concese sau recomandate de ministrul de culte şi instrucţiune publică pentru scoalele medii de sub conducerea imediată a sa. Ordinaţiunile regulative emise de ministrul de culte şi instrucţiune publică pentru localităţile de scoală cu privire la institutele de sub disposiţia şi imediata sa conducere sûnt obligătoare şi pentru aceste scoale.

§. 9. În institutele neconfesionale propunerea religiunei şi a moralului cu privire la elevii fie-cărei confesiuni, o provede autoritatea bisericească respectivă; tot asemenea şi la institutele confesionale faţă cu elevii aparţinĕtori altor confesiuni. Învĕţămêntul prevede un individ însinuat ministrului de culte şi instrucţiune publică şi acceptat de el.

Modificarea Escelenţiei Sale P. archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul:** *La toate institutele propunerea religiunei şi a moralului, în ce privesce pre elevii diferitelor confesiuni, o provede respectiva autoritate bisericească, avênd ea însinua pre individul însărcinat cu propunerea la direcţiunea institutului.*

Ministrul din punct de vedere moral sau al statului poate reiepta persoana însinuată.

(Escelenţia Sa. P. archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul:** Această alineă remâne cu totul afară. La casul contrariu cuvintele **„moral sau“** se omit.)

(Va urma.)

Serbarea desvăluirei statuei lui Stefan cel Mare.

Spre a împlinì promisiunea din Nr. trecut publicăm serbarea desvĕlirei din Iaşi după diarele din România în chipul următor:

Vineri, scrie „Telegraful“, cu trenul dela 4 oare, domnul prefect al judeţului Iaşi, domnii membrii ai comitetului permanent Iancu Botez, Costică Stamatin şi Gh. Pavlof, d. Gh. Cozadin, primarul comunei Cucuteni şi posesorul acelei moşii şi d. Th. Balassan, directorele proprietar al „Curierul“ din partea Redacţiunei noastre, au ple-

---

de Buffon, profita mult pe sama vanităţii sale, din lucrările confecţionate cu răbdare şi cu modestie de consoţii sei. Ce împoartă, că el avea slăbiciunea aceasta, că voia sĕ fie domnul conte şi reclama drepturile feudale a dominiului sĕu, că se lăuda însuşi, la toată ocasiunea, atribuindu-şi meritul unor lucrări, ce el numai le consultase. Aşa era gustul sĕu. Însĕ nu acela a generoşilor şi spiritualilor sĕi confraţi. Ei surideau, îl lăsau sĕ vorbească, şi lucrau cât se putea de bine, simţind, că nu este vorba de ei înşişi în chestiuni, ce au de scop înaintarea genului omenesc. Ei erau dară mai fericiţi decât el, fericiţi precum o pricepea Comus, precum mĕ sileam eu a fi. Partea lor mi se părea cea mai bună, eu eram setos a păşì în urmele lor. Eu am oferit dară serviţiile mele, după ce am profitat, cât era cu putinţă, din conferenţele lor publice şi din convorbirile lor particulare. Zelul meu arderĕtor şi destoinicia mea în limbi păreau dlui Daubenton condiţii vrednice de încuragiat. Sĕrăcia mea era singura piedecă.

„— Sciinţa se inavuţesce, îmi dise el cu mândrie, vĕdênd sporirea cabinetului şi a grădinei: însĕ învĕţaţii sûnt ceva prea sĕraci, când e vorba de a călĕtorì. Pentru ei, viaţa este aspră în toate privinţele, deşi sûnt pregătiţi pentru aceasta.

(Va urma).

cat la Târgul-Frumos, pentru a întâmpina pe Majestatea Sa la marginea judeţului. Câteva minute după sosirea trenului de pasageri, trenul regal, cu maşina „Curierul“ frumos împodobită cu ghirlande şi stindarde tricoloare, întră în gara Târgul-Frumos, în entusiaste strigăte de ura şi a imnului executat de corul de elevi. Majestatea Sa Regele era întovărăşit de dnii ministrii Chiţu, Stătescu, Leca şi Sturda, d-nii generali Cernat, Creţean, Anghelescu, Al. Falcoian, Leca, Pencovici şi dr. Teodori, d. prefect al poliţiei capitalei Radu Mihai, dnii adjutanţi regali colonel Grecean şi major Negel şi miniştri puterilor străine în Bucuresci d. de Ring al Franciei, d. de Saurma al Germaniei şi d. Withe, al Engliterei.

Trenul regal era condus de însuşi d. general Falcoianu, directorele regal al căilor ferate române.

Eată cum descrie sosirea Maj. Sale Regelui „Curierul Balasan.“

La sosirea trenului d. D. Pruncu, prefectul Judeţului, se suì în trenul regal pentru a ura bună sosire Majestăţei Sale în numele judeţului. În urmă, M. S. Regele se coborà din Tren şi fu întâmpinat de d. primar Verdeanu, şi de consiliul comunal. D. ajutor de primar Guriţescu oferì M. S. Regelui pânea şi sarea tradiţională. Toţi cetăţenii din Târgul-Frumos împreună cu doamnele lor, precum şi un mare numër de proprietari şi locuitori din împregiurimi se adunase la gară pentru a saluta trecerea Majestăţei Sale. Elevii şi Elevele scoalelor din Têrgul-Frumos, precum şi parte din compania de dorobanţi, ce îşi are reşedinţa în acest târg, erau înşiraţi în faţa gărei.

După cinci minute, trenul regal plecà. La 6 oare şi 21 m. întrà în gara Podul Iloaei. Şi aici Majestatea Sa fu primit de primar cu consiliul comunal, de d. subprefect al plăşei şi de locuitorii de ambe sexe atât din târg, cât şi de prin împregiurimi. Şi aici M. S. Regele se cobori din tren pentru a mulţămì urărilor entusiaste ale populaţiunei adunate la gară şi a primì pânea şi sarea oferite de d. primar Ghiorghiu.

După trei minute, trenul regal plecà. La 6 oare 38 m. trecu prin gara Cucuteni. Aici erau adunaţi vr'o 200 locuitori de către d. primar Ch. Cozadin, precum şi elevii scoalelor din comună, cu steagul lor. Gara era frumos împodobită cu stindarde şi ghirlânḑi. Cheltuelele acestei împodobiri, precum şi cele necesitate de hrană locuitorilor şi a scolarilor au fost ridicate de d. primar. Trecerea trenului regal fu salutată cu strigări entusiaste de u r a! Majestatea Sa Regele se arătà la fereastra vagonului regal pentru a mulţămì populaţiunei adunate în faţa gărei.

La 7 oare seara, tunul de pe dealul Copoului şi clopotele de pe la bisericele din Iaşi, anunţară publicului, care ascepta cu mare nerăbdare, sosirea trenului regal în Iaşi. Aici, în sunetul musicei, Majestatea Sa fu primit de consiliul comunal cu d. primar Leon Negruzzi, care 'i ura bună sosire, oferindu-i pânea şi sarea, de toate autorităţile civile şi militare, de o parte a clerului iaşan cu doi archierei, precum şi de cea mai mare parte notabililor iaşani. După ce se întreţinu câteva minute cu parte din persoanele care'i eşira în întâmpinare la gară, Majestatea Sa luă loc în trăsura de gală, înhamată cu patru cai albi à la Daumont. D. Dim. Sturḑa, ministrul de externe luă loc lângă Majestatea Sa, ear d. primar al Iaşului în faţă. Cortejul regal, deschis de escadronul de gendarmi şi închis de un escadron de călăraşi plecă spre Mitropolie în sunetul clopotelor şi musicelor. Pe tot percursul erau înşirate trupele din garnizoană precum şi cele concentrate pentru această ocasiune. Majestatea Sa, în tot percursul până la Mitropolie, fu aclamat cu bucurie de lumea care se grămădea din toate părţile. La Mitropolie Majestatea Sa Regele fu întâmpinat de I. P. S. S. Mitropolitul Iosif în vestminte sacerdotale. După ce ascultà serviciul divin, Majestatea Sa Regele plecă la palat (casele dlui colonel Eugeniu Alcaz.) Dela Metropolie până la casele dlui Alcaz Majestatea Sa fu salutat cu bucurie şi cu urări entusiaste.

Uitam së spunem, că la Têrgul-Frumos şi Podul-Iloaiei mai multe buchete şi coroane au fost oferite Majestăţei Sale.

În Iaşi, o adevërată ploaie de buchete, de ghirlânḑi, de cununi şi de flori curgea de pe la fereste şi de prin balcoane în trăsura regală.

De Vineri oraşul e frumos împodobit cu stindarde, ghirlanḑi şi covoare. Seara oraşul a fost iluminat.

Din altă parte eată ce ni se scrie în privinţa acestei mari solemnităţi.

A doua ḑi, Sâmbătă trenul din Bucuresci, care întârḑià din causa îmbulzelei lumei pe la gările căiei ferate, aduse în vechia capitală a Moldovei pe preşedintele adunărei deputaţilor d. C. A. Rosetti. Trenul era încărcat de lume La gară consiliul municipal avênd în capul sëu pe onor. primar salută pe venerabilul preşedinte al Adunărei deputaţilor în numele oraşului. Musica militară întonà imnul naţional.

Seara la 9 oare toate musicele militare şi a gardei civice făcură o retragere cu torţe percurgênd toate stradele începênd dela piaţa palatului Administrativ şi până la locaşul Maj. Sale Regele.

Oraşul a fost frumos iluminat, mai cu seamă a reuşit iluminarea edificiului primăriei. Tot în această seară grădina dela Copou şi grădina *Chateau au-fleurs* au fost splendid împodobite. În grădina din urmă societatea damelor din Iaşi organisà o frumoasă serată, grădina a fost plină de prăvălii, în care doamnele vindeau diferite obiecte. Maj. Sa Regele a binevoit së visitëze această grădină, unde a cumpërat pe la toate paviloanele obiecte espuse.

A doua ḑi, la 5 Iunie, pe la revërsatul ḑorilor, aurora frumoasă fu salutată de 21 tunuri.

Maj. Sa Regele la oarele 10 şi un cuart a sosit escortat de o suită numëroasă la Metropolie, unde serviciul divin s'a oficiat de I. P. S. S. metropolitul Moldaviei.

În acelaşi timp, pe la oarele 11, în grădina dela Copou s'au adunat toate scoalele, primare, secundare, de meserii, de arte etc. precum şi toate delegaţiunile judeţelor şi a comunelor din ţeară. Formându-se într'un cortegiu această mulţime plecà spre piaţa palatului administrativ unde ocupà locurile destinate ei.

Pe tot parcursul acestui cortegiu a fost înşirată armata făcênd frontul cortegiului.

La oarele una, Maj. Sa Regele, escortat de generali şi suita sa militara plecà dela palat şi sosì la oarele 1 şi un cuart la biserica Sf. Nicolae Domnesc, zidită de Stefan cel Mare, unde a fost primit de metropolitul Moldovei încungiurat de clerul respectiv. După sfîrşirea rugăciunei, Maj. Sa Regele împreună cu metropolitul îmbrăcat în hainele sacerdotale şi precedat de un cler numëros asemenea în haine sacerdotale a mers pe jos până la estrada regală, care se afla făcută în faţa chiar a statuei. Imediat ce Maj. Sa se urcă pe estradă s'a început sfinţirea apei.

Maj. Sa Regele dete semn de a desvëli statua, armata presentă armele, musica întonă imnul naţional şi vëlul alb, care acoperì statua, căḑu jos. Un ura imens salută pe Stefan cel Mare. I. P. S. S. Metropolitul stropì cu apă sânţită statua.

După aceasta urmă discursul Regelui.

„Patru sute de ani au trecut, numele şi faptele lui Stefan însë nu au perit.

„Ca o stea lucitoare ele ne-au condus prin primejdiile, cari adese-ori au ameninţat ţërile surori. În momente grele ele ne-au dat tărie, în timpuri de lupte şi nevoie credinţa în viitor, răḑima p'un trecut istoric, în cari oştirile lui Stefan au înfrânt pretutindeni pe duşman şi au înscris pe steagul lor isbênḑile vestite dela Baia, Racova, Valea-Albă, Dumbrava-Roşie şi multe alte fapte strălucite.

„Privim dar cu dragoste şi admiraţiune pe eroul Moldovei, care este tala şi podoaba românilor şi care împreună cu Mihai Viteazul, a întemeiat renumele armelor noastre, redeşteptate pe câmpiile din Bulgaria.

„Numele sëu, care a avut un puternic rësunet în toată lumea creştină care a fost spaima vrăşmaşului, strălucesce încă astăḑi ş'a rëmas adênc întipărit în inima fie-cărui român.

„România recunoscëtoare rădică dar în a doua sa capitală, acest monument în amintirea faptelor măreţe, cu care Stefan-Vodă a împodobit istoria naţională în frumoasa epocă a reînvierii virtuţilor resboinice, ca semn, că vitejia nu se stinge nici odată la un popor, care a stropit cu sângele sëu moşia strămoşească pentru a-şi păstra esistenţa şi a cuceri neatërnarea sa.

„Cadă acum vëlul, care acopere chipul acestui mare Domn şi Căpitan şi jurăm în faţa monumentului sëu, că în împregiurările grele vom fi de a pururea strênşi uniţi avênd numai un singur gând, un singur simţimênt: fericirea scumpei noastre patrii, pentru care trebue së fim gata a face ori-ce sacrificii şi pe care cerul së o ocrotească în toate primejdiile.

„Încredinţez Iaşilor, leagănul unirii, această statuă împreună cu douë tunuri, udate cu sângele preţios al generaţiunii presinte, spre a le păzì ca un sfânt odor în onoarea neamului românesc.

Apoi se începu defilarea scoalelor de fete şi de băeţi, delegaţiunilor şi a armatei gardei civice etc.

În tot timpul, cât durà solemnitatea serbărei tunurile bubuiră, şi musicele militare cântară. Oraşul, deşteptat din monotonia sa, luă o fisionomie veselă şi seara a fost iluminat destul de frumos. Veselia durà până la revărsatul ḑorilor, când în fine cetăţenii şi mai cu seamă oaspeţii într'un numër de câte-va mii întrară pe la căminele lor pentru a lua un repaus necesar, ca a doua ḑi së reînceapă serbarea prin banchete.

Varietăţi.

* Aflăm, că ḑilele aceastea va sosì în mijlocul nostru un oaspe filo-român profesorul cav. U l i S c h a n z, membru şi preşedinte de onoare al mai multor societăţi literare şi umanitare. Profesorul Schanz, de nascere german, a trăit timp îndelungat în Italia; a desvoltat ca profesor şi ca publicist o activitate estraordinară încununată de succese strălucite. Dorul de a cunoasce ţërile şi popoarele, mai cu samă, unde se află elementul latin, l'a îndemnat a cerceta România şi la reîntoarcere în patria sa şi Transilvania. Eată ce cetim în „Romanul“ despre dênsul din condeiul filosofului italian M a r c o A n t o n i o C a n i n i:

Un German amic al Italiei şi al României.

Printre Germanii, care cunosc mai bine şi iubesc Italia şi care au urmat pe calea poetului de Platen şi Heyse cu scop d'a face cunoscută, vestită şi iubită Italia în Germania, este fără indoială profesorul cavaler Uli Schanz. El a trăit 15 ani în Italia. Ca poet distins, el s'a făcut renumit între Germani prin frumoasele sale traduceri şi mai ales ale celor mai renumiţi poeţi italiani contimporani. Versurile sale, parte originale, parte traduse din limba italiană, au fost culese în 3 volume supt titlul: Flori de grâu şi merişor.

Eu i-am dedicat traducerile mele: Ode din Hamerling„ Germania şi Italia“, care au fost publicate în 1880 într'un ḑiar întitulat „Torino“.

Această dedicaţiune e precedată de o prefaţă, în care se amintesc meritele lui Schanz pentru Italia.

El traduse într'un mod sublim mai multe din sonetele scrise de mine, pe care le publică în ḑiarul „Leuchkugeln,“ fascicula IX.

Din deosebită consideraţiune, ce am către cavalerul Schanz, am intenţiunea d'a publica în curênd versiunea frumoasei sale poeme „il Fugitivo,“ înscrisă în antologia „Panteonului poeţilor germani“ de Lohmann.

Uli Schanz e renumit printre poeţii patriei sale. De un an proape el se află în România. El studiază continuu şi cu scop d'a face cunoscută Germaniei naţiunea română, scumpa noastră soră dela Dunăre. Cu chipul acesta el asociază opera sa la aceea a Reginei Elisabeta (Carmen Sylva), înalt stimata damă şi valoroasa scriitoare, care traduse în limba germană multe poesii române.

Noi am stătuì pe d. Schanz së facă un op însemnat asupra acestei ţëri, precum a făcut deja acum 30 de ani, escelintele Neigebauer, p'atunci consul al Prusiei în Bucuresci care ca şi Schanz, fu amicul Italiei. Această trebuincioasă întreprindere s'ar realisa, dacă confraţii noştri Români i-ar da bravului literat german, d. Schanz, spriginul trebuincios în ast-fel de întreprinderi.

D. Schanz se află actualminte în Bucuresci; dênsul fu grav bolnav, acum însë s'a însănătoşat.

Amicii sëi italiani îi trămit sincerile lor gratulaţiuni pentru însănătoşarea sa.

Marco Antonio Canini
După ḑiarul l'Adriatico.

* (E l e c t o r a l i a.) Comitetul electoral al comit. Sibiiului a ţinut în 23 Iunie şedinţă, în care s'au esaminat listele electorale şi s'au aflat că sûnt bune. Cu privire la disposiţiunile articolului de lege 33 din 1874, §§. 43 şi 53 s'a decis, ca listele provisore, întocmite după cercurile electorale së se espună dela 5 până la 25 publicului spre vedere în cancelaria vice-comitelui; ear cele după comune în cancelariile comunale respective şi adecă dela 8—12 spre vedere şi dela 2—6 d. a. spre copiare. Reclamaţiuni contra listelor se pot face dela 5 până la 15 Iulie şi observări contra reclamaţiunilor până la 25 Iulie. Terminele aceste se vor publica, după cum e prescris, în toate comunele.

* (E s e r c i ţ i e l e t r u p e l o r d i n T r a n s i l v a n i a.) Programa acestor eserciţii este următoare: Dela 21 Iunie până la 20 Iulie eserciţii în batalioane; dela 21 Iulie până la 9 August în regimente; dela 10 până la 25 August eserciţii mai mari de trupe între Braşov, Sibiiu şi Alba-Iulia; dela 2—8 Septemvre manevre în marşuri şi corpuri între Sighişoara şi M. Oşorheiu.

* (C o n v o c a r e) Învëţătorii despărţămêntului tractual Făgăraş sûnt prin aceasta convocaţi a lua parte la a doua adunare generală tractuală, carea se va ţinë în 24 Iunie a. c. st. v. în Făgăraş la 10 oare ant. merid. în localul scoalei noastre confesionale gr. or. Fiesce care învëţătoriu ca membru së se acomodeze disposiţiunilor cuprinse în §. 9. lit. *a)* şi §. 10 lit. *a)* din statute. —

Programa.

a) Raportul notariului despre activitatea despărţëmêntului tractual.

b) Raportul cassarului;

c) Meditaţiuni asupra tractărei „sciinţelor naturali“ în scoala populară din punct de vedere metodic, disertaţiune de Nicolau Aron.

d) Şincai ca pedagog, disertaţiune de Dănilă G o b o r.

e) Sila, poesie de Boliac declamctă de *G*eorge M o d o r c e a;

f) Desbatere generală asupra temei: întroducerea elevului în studiul Geografiei;

g) Propuneri diverse.

Din şedinţa comitetului despărţëmêntului tractual.

Făgăraş în 10 Iunie 1883 st. v.

Vincenţiu Grama, preşed. — *Nicolau Aron*, notariu.

* (C o n v o c a r e.) Despărţëmêntul I. Brad al Reuniunei învëţătorilor români dela scoalele greco-orientali din districtul Zarand 'şi va ţinë adunarea generală în acest an, la 23 şi 24 Iunie st. v. în sala gimnasiului gr. or. din Brad; începutul la 10 oare antemeridiane.

Toţi membrii reuniunei şi P. T. domni şi doamne, care se interesează, de înaintarea învĕţămêntului popular, sûnt învitaţi a participa.

Programa.

I.

1. Cuvênt de deschidere de preşedintele despărţĕmêntului.
2. Raportul comitetului asupra activităţii sale anuali.
3. Raportul cassarului.
4. Raportul secretarului asupra stărei bibliotecei.
5. Raportul comisiunei alese pentru cercetarea cassei şi a bibliotecei.
6. Staverirea bugetului despărţĕmêntului pro 1883/4
7. Alte propuneri, ce vor obvenì.

II.

8. „Ordinea în scoală pre timpul prelegerei, între oarele de prelegere, şi la finitul prelegerei," disertaţiune ţinută de Ioan German.
9. „Fiul rătăcit" prelegere practică, ţinută cu elevii din clasa a III normală de Petru Rimbaş.
10. „Numĕrul 8" prelegere practică cu elevii începĕtori ţinută de Ioan Rus.
11. „Hora dela Griviţa" cântată solo de ioan Felea.
12.Ântâinl articlu al simvolului credinţei" prelegere practică cu elevii clasei a IV normală ţinută de Joan Perian.
13 „Adiectivul" prelegere practică din limba maghiară, ţinută cu elevii clasei III normală, de Marcu Huţu,
14. „Verbul" prelegere practică cu elevii clasei IV normală, ţinută de Teodor Simedrea.
15. „Tată" poesie prelegere practică cu elevii clasei IV normală, ţinută de I. German.
16. „Sentinela româna" poesie de V. Alesandri declamată de Ioan Alba.

* În 19/6 a. c. s'au ţinut aici sub presidiul dlui adm. protopopesc Gregor Maier o adunare a subdespărţĕmêntului reuniunei învĕţătorilor, la care adunare au participat preste 20 de învĕţători şi preoţi din protopop Agnitei. Tot în ḑiua aceasta s'a ţinut şi esamen la scoalele poporale, la care esamen au participat foarte mulţi învĕţători şi preoţii Dlui administrator, care au presidiat la acest esamen; ei au eprimat mulţămita faţă învĕţătorii cu şi copii.

* (Institut de credit unguresc în ţinut românesc cu escluderea românilor.) Maghiarii din Brad şi Baia de Criş umblă sĕ înfiinţeze în Brad o bancă de credit. Spre acest scop s'a şi constituit un comitet. Ce e mai interesant, la consultări inteligenţa română nu a fost învitată, când însĕ a venit vorba sĕ capete acţionari, comitetul s'a adresat şi se adresează şi la punga românilor, ca sĕ subscrie acţiuni. Acţiunile vor fi una de 20 fl. v. a. Se vede că cu intenţiune s'au făcut aşa mici, ca sĕ se capete subscrieri.

Dintre Români abia au subscris vre-o 4 inşi, între cari şi parochul Bogdan din Brad. Românii, cari nu sûnt în funcţiuni publice de ale statului, se feresc de aluatul strĕin; căci înfiinţarea unei bance maghiare în Brad ar avè triste urmări asupra poporului miser din acest ţinut.

* Din Zarand ni se scrie: Pe aici e timpul foarte schimbăcios, începênd din diua de Rosalii. ploile torenţiale sûnt amestecate cu peatră (ghiaţă), care a stricat o parte din sĕmănături, la comunele Luncoiul de sus şi Luncoiul de jos, şi la Scrofa. Economii se tem, că grânele vor căpĕta rugină, şi vor pălì în urma ploilor. Cu cucuruzele nu s'a mai finit săpatul prim. Ierburile sûnt foarte bune.

* (Un smintit) fu împuşcat alaltă-eri în Seghedin. Nenorocitul s'a furişat pe stalagiurile casei celei nouĕ municipale şi a început a puşca asupra lucrătorilor din piaţa Szechenyi. Un lucrător fu rănit de moarte, doi uşor. Smintitul, fiindcă era cu neputinţă sĕ se apropie cineva de el, ca sĕ, desarmeze, a trebuit sĕ fie ucis cu puşca.

* (A nins în Iunie) pe munţii din apropiere Vineri şi Sâmbătă.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Procesul dela Tisza-Eszlár în Berlin.

Cu datul 20 a lunei curgĕtoare se scrie din *Berlin* ḑiariului „Egyetértés." Casul dela Tisza-Eszlár este objectul discusiunei. Toată lumea vorbesce de el. Prussienii vorbesc în modul cel mai antipatic despre acest omor ritual, şi ḑiarele antisemite din Berlin înmulţesc amărăciunea. Ḑiarele publică decursul procesului şi au telegrame private dela Tisza-Eszlár. Astăḑi s'au vêndut pe strade o mulţime de ḑiare — cu chipul Esterei Solymosi, a Sinagogei şi al hahamilor.

Din corespondenţe transpiră un ton tare antisemitic. Se speră aici, că cel puţin cei 4 acusaţi principali vor fi judecaţi la moarte. După cum scriu unele ḑiare printre poporul maghiar se prepară o mişcare contra jidovilor, şi ca un ce caracteristic publică placatul primariului dela Nyiregyháza — care astăḑi este oraşul cel mai vestit din lume — placat, prin care poporul se provoacă la ordine.

Nyiregyhaza, 20 Iunie.

Câte-va minute după 9 oare se conduc în sală cei patru acusaţi, cari s'au ascultat eri, precum şi Iosif Scharf. După deschiderea şedinţei împărtăşesce presidentul rugarea Ioanei Solymosi adresată tribunalului de a putè fi representată prin advocatul Carol Szalay. Procurorul de stat se învoiesce şi Szalay ocupă loc la masa de esperţi.

Într'aceea se presintă în sală şi Ioana Solymosi. Urmează

depunerea lui Iosif Scharf.

Acesta declară, că acusa e scornitură. El n'a cunoscut pe Ester Solymosi. „Acusa e o scornitură dela început până la sfêrsit." În Sâmbăta respectivă au remas în templu după finirea serviţiului divin numai câţi-va evrei, cari se certau între sine.

Pres. E permisă cearta în templu?

Scharf. Cearta nu s'a întêmplat în templu, ci in tindă; aici se discută totdeauna afacerile cele mai importante.

Pres. Te-ai purtat DTa neamicabil faţă cu Moriţ Scharf?

Acusatul. Nu, eu m'am purtat faţă cu el cu iubire părintească. Nici nu mi-a dat ansă, ca sĕ mĕ plâng contra lui.

Procurorul. Cine a încuiat uşa templului?

Acusatul. Eu însumi; soţia şi copiii mei au fost de faţă.

Procurorul. Moriţ ḑice, că aceasta nu e adevĕrat?

Acusatul. Moriţ a fost înstruat, sĕ ḑică astfel. Toate sûnt minciuni.

Procurorul. Pentru ce ai întimpinat pe stradă pe Ioana Solymosi şi o ai mângăiat?

Acusatul. Fiind că s'a întêmplat mai de multeori, de s'au învinuit Evreii, că ei ar fi omorit fete dispărute.

Vĕduva Solymosi observă, că Scharf o ar fi întimpinat şi i ar fi ḑis, copila se va afla, fi liniştită, poate doarme undeva; da, ea dormea..

Apărătorul Eötvős încă pune acusatului unele întrebări.

Pres. Te poţi uita pe gaura cheiei în templu?

Acusatul. Nu sciu, n'am probat nici odată.

Apărătorul întreabă pe Scharf, de a perdut el în ḑiua aceea pe băiatul sĕu dinaintea ochilor?

Acusatul. Nu, la ameaḑi a fost la masă, am încuiat dimpreună cu el templul, el a fost în continuu în casă sau în apropierea aceleia.

Urmează depunerea lui Adolf Jünger. Acesta depune, că a trăit în duşmănie cu Weiszstein şi n'a fost cu el în templu. Pe Ester Solymosi n'a vĕḑut-o nici odată şi nu o cunoasce.

Pres. Ai fost în templu, când s'a născut cearta între doi evrei?

Jünger. Nu.

Pres. Eşti acusat, că ai fi participat la omor.

Jünger. Până aḑi n'am vorbit nici cu Buxbaum, Schwarz şi cu streinul.

S'au mai ascultat: Avram Braun, Lazar Weisstein, Samuil Lustig şi Emanuil Taub.

Dr. Friedmann: Moriţ Scharf nu şi-a terminat eri depunerea; îşi va avè poate motivele sale pe care eu nu le cunosc; de faptă însĕ e un cas neobicinuit. Aştept sĕ se asculte aḑi Moriţ Scharf şi sĕ'şi termine depunerea, dacă ar dura şedinţa până la mezul nopţii. Cer, ca judele investigător Bary sĕ nu fiu de faţă la depunere, ca sĕ nu fie influinţată.

Presidentul acceptă cererea primă, pe a doua o respinge. După o pausă scurtă li se conduce înaintea tribunalului Moriţ Scharf

Pres. Voesci sĕ depuni contra tatălui tĕu? Te mai întreb odată, cu toate, că tu ai rĕspuns eri la întrebarea aceasta cu „da".

Moriţ. Dacă o ordonă tribunalul, apoi da.

Pres. Tribunalul nu o ordonă.

Moriţ. Apoi nu depun.

Apărătorul Dr. Friedmann. După ce i s'a dat copilului dreptul de a mărturisì, nu-i permis a i se da şi dreptul de a judeca, ce voiesce sĕ depună şi ce nu voiesce.

Procurorul. Copilul a declarat eri, că va depune şi contra părinţilor sĕi; trebue deci sĕ o facă.

Pres. Bine (către Moriţ.) Cum s'au purtat păriuţii faţă cu tine?

Moriţ. Nu prea bine şi nu prea rĕu.

Pres. Te-au bătut?

Moriţ. Da, câte-odată.

Pres. Ai vrut tu sĕ-ţi rĕsbuni contra lor?

Moriţ. Nu, adeseori însĕ m'am măniat şi amârît.

Pres. Ce s'au întêmplat în ḑiua respectivă?

Moriţ. Am chiemat fata în casă.

Pres. Omorul l'ai schiţat. Pentru ce n'ai strigat după ajutor?

Moriţ. Mi-a fost frică.

Pres. Ce ai făcut după aceea?

Moriţ. Am prânḑit cu tata şi cu mama.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă 23 Iunie n. 1883.

Budapesta: 73 63 27 2 40

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Iunie n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	120.45	120 25
Renta de aur ung. de 4%	89.75	89 65
Renta ung. de hârtie	87.40	87.35
Acţiuni de bancă austro-ung.	838.—	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	304.50	301.25
Acţiuni de credit austr.	306.60	393.60
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99 25	99.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	100.40	100.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.70	98.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane de	99.25	99.—
Obligaţiuni urb. temeş. cuasulă sorţire	99.25	90.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	99.40	87.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	99.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi ungurescі cu premii	114.80	115.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.45	78..50
Datorie de stat austr. în argint	79.10	78 80
Renta de aur austriacă	99.20	98.75
Sorţi de regularea Tisei	109.70	109.75
London (pe poliţa de trei luni)	118 95	120.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"		100.30
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.68
Napoleon	9.49½	9.50½
100 marce nemţesci	58 45	58.45

Nr. 138. [430] 1—3

CONCURS

penuru Stipendiu din fundaţiunea lui Gozsdu.

Prin aceasta se escrie concurs pentru un stipendiu din fundaţiunea lui Gozsdu de 500 fl. — la cas de graduaţiune un stipendiu de 400 eventualminte de 300,200 sau de 100 fl. cu observare, că se dă preferinţă concurenţilor pentru sciinţele technice şi montanisstice.

Concurenţii au de aşi adresa petiţiunile instruate cu testimoniile scol. cartea de botez, şi cu atestat de paupertate până la 10 August stilul nou 1883 către cancelaria fundaţiunei lui Goszdu, Budapesta király utcza 13, însemnând în petiţiune Studiile, ce voesce concurentul sĕ studieze, şi ultima posta unde are sĕ-i-se comunice resultatul petiţiunei.

Tot odată sûnt avisaţi şi stipendiaţii fundaţiunei lui Goszdu de aşi substerne până la 10 August st. n. 1883 documentele despre resultatul studiilor în a. scol. 1882/3 la representaţia fundaţiunei lui Gozsdu. Budapesta királyutcza 13. pentrucă la din contră se vor lipsì de stipendiul avut.

Budapesta 24 Iunie 1883.

Comitetul administrativ al representanţiei fundaţiunei lui Gozsdu.

„Albina"

Institut de credit şi de economii

în Sibiiu.

Al ḑecelea cupon dela acţiunile institutului nostru exigibil la 1 Iulie a. c. fiind cel din urmă în coala primă de cuponi, Domnii acţionari ai Institutului nostru sûnt rugaţi, a trimite cu începere **dela 1 Iulie a. c.** la cassa institutului nostru în Sibiiu, talonul dela acţiunile Dlor, în schimbul căruia se va libera a doua coală de cuponi pe 10 ani următori.

În scrisoarea de trimitere sûnt a se însemna **desvolt** numerii talonilor (acţiunilor), cum şi numele **întreg**, caracterul, locuinţa şi posta din urmă (românesce, unguresce sau germânesce) a posesorului acţiunilor respective.

Sibiiu, 20 Iuniu 1883.

[429] 2—3 **Direcţiunea.**

Publicaţiune. [431] 1—3

Tribunalul subscris publică prin aceasta că pentru desbaterea concesionabilităţii în causa segregărei păşunei şi regulărei pădurilor, şi proprietăţii pe hotarul comunei urbariale a Ferihazului se pune termin ḑiua de **9 Iulie 1883 dimineaţa la 10 oare în comuna Ferihaz** în casa comunală.

Despre ce foştii proprietari şi foştii iobagi se încunosciinţează cu acea observare, că neînfăţişarea lor nu va împedeca pertratarea.

Pertratarea o conduce Székely Miklos jude esmis.

Din şedinţa tribunalului regesc ţinută în 9 Aprile 1883.

(N. S.)

Nagy Lajos m. p., pres. **Butac** m. p., not.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.